

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, izvzema ponedeljke in dneve po praznikih, ter velja po pošti prejemati, za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gold., za pol leta 8 gold. za četrt leta 4 gold. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gold., za četrt leta 3 gold. 30 kr., za en mesec 1 gold. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kraje. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele za celo leto 20 gold., za pol leta 10 gold. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gold. 50 kr., po pošti prejemati za četrt leta 3 gld. — Za oznanila se plačuje od četiristopne petit-vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr. če se dvakrat in 4 kr. če se tri- ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvole frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani na celovski cesti v Tavčarjevi hiši „Hotel Evropa“. Opraviništvo, na katero naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne reči, je v „Narodni tiskarni“ v Tavčarjevi hiši.

Prvi občni zbor „narodnega društva“

(Konec.)

Dr. Zarnik poprime po dokončani volitvi odbora besedo in govori o stanju češke in slovenske narodne politike. Iz obširnega govora podajemo tu posnetek: „Da o navedenem predmetu govorim (pravi govornik) daje mi povod slučaj, da se v tem obziru pri nas od nasprotne stranke vedno javno mnenje falsificira in pači, kakor da bi bila „staroslovensko“-klerikalna stranka ena in ista ali vsaj podobna staročeški stranki. To nij res. Čehi so v državopravnem obziru nekaj vse drugega nego naši „Staroslovenci“, kateri so bili od nekdanj rajhsratovci. Naša svobodomiselnost stranka, kakor je bila in je zmirom bolj slovanska, bila je ob onem času, ko je bilo še upanje, da se s pasivno politiko kaj doseže, vedno in energično za zvezo s Čehi in zoper rajhsrat, a naši stari so bili ta čas proti Čehom in so sedeli vedno in nepremakljivo v državnem zboru. In dan denes je vendar več kot smešno, če nam takozvana „staroslovenska“, ali klerikalna glasila očitajo: „mladiči so tekli v državni zbor,“ prav kakor da bi bili poslanci starih (Hohenwart, Barbo in Herman) doma ostali in se češki pasivni politiki pridružili!! A tega nijso, nego sede v državnem zboru, kateri je na podlogi zdanje ustave sklican, prav tako kakor naši slovenski poslanci, ali le še v tem slabše, ker za slovenstvo nič ne govore, nego molče! Vodja njih, Hohenwart, je bolj ustavoveren nego naši poslanci, ker on je rekel da mandat položi, ako ne gre vsa njegova stranka v državni zbor. Da Hohenwart ne stoji na slovanskem stališču, to bode on sam gotovo vselej priznal.

Kakor pa staročeška stranka nij v državopravnem in političnem oziru nikakor nič podobna, nego še protivna naši „staroslovenski“ ali klerikalni stranki, tako je tudi v versko političnem oziru. Rieger je sam večkrat uže rekel in pisal, da je njemu in njegovi stranki vse eno, ali je kdo luteran, kalvinist, indiferentist, ali katoličan ali nejeverec, — da je le dober češki patrijot, pa se lahko prišteva k narodni stranki. Isto tako tudi v češkem klubu nijso nikoli govorili o verskih rečeh in nobenemu nij na misel prišlo vero v politiko tlačiti. Baš narobe pak je delala in dela naša „staroslovenska“ stranka. Ona je rekla: kdor nij dober katoličan po ultramontanskem kopitu, ta nij Slovenec in ne sme biti. Lani so nam vsem rekli: ako vi ne sprejmete programa „pravne“ stranke, ne boste voljeni in ne boste prištevani mej narodne Slovence. Da pak je

pravna stranka tista, ki reakcijo podpira po vsem svetu, mej španskimi karlisti, mej francoskimi royalisti, v Italiji, Avstriji in povsod, to je vsacemu znano. Mislili so nas v to reakcionarno stranko posiliti, a nijsmo se dali in zdaj menda po vspehih vidijo, da nijsmo tako malo veljavni, kakor so si oni poprej mislili, ko so nas posilili da smo poleg narodne tudi liberalno barvo pokazali. Mariborski „Gospodar“ je ob tistem času, ko so staroslovenski klerikalci želeli od nas odcepiti se, ko so želeli narodnega razpora, kakor znano rekel, da nas bode tako dolgo „s šilom drezal“ da bomo liberalno barvo pokazali. In tako primorani, smo jo, a zdaj je uže klerikalcem žal, da so nas tako s „šilom boli,“ ker vidijo, da so se oni preračunili in ne mi. Mi imamo zdaj več poslancev kot oni in naši organi so vplivnejši in močnejši. Oni so namreč napak računili, ker nijso naših narednih tal poznali. Mislili so namreč da brez duhovskega stanu nij slovenskega narodnega gibanja mogoče, da duhovenski stan more vse uničiti, kar se mu pokorno ne-aklanja. Zdaj vidijo pač da duhovenski stan sam nikakor nema tolike moči, in da nij bilo prav, da so razpora želeli, ker v jamo padajo katero so nam kopali. — Taki so naši „stari“ — a vse drugače so stari Čehi. Njih glasila so svobodomiselnost kakor naša. „Politik“ je bila iz katoliških kazin v Tirolu izpahnena ker federalistični Tirolci njenega liberalizma nijso mogli prenašati. Drugi staročeški organi pak in stari vodje so uže večkrat mladočehom odgovarjali: mi smo tako liberalni kot vi. — Hotel sem s tem konstatirati, da je tedaj golo falzificiranje javnega mnenja, če naši klerikalni listi „Staroslovenec“ Staročehom primerjajo.“

Po govoru dr. Zarnika se občni zbor, na poziv predsednika dr. Vošnjaka, klicaje mlademu društvu dober vspeh, sklene.

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 18. avgusta.

Dunajska „Son- u. Montags-Ztg.“ poroča, da se je zadnje dni katoliška stranka odločila od federalistične in hoče preko glav liberalnih federalistov in ustavovercev roko podati dvorski vojaški stranki, ter ostanek naše svobode in upanje obeh popraviti. Katoliška stranka je baje 150.000 gld. fonda za ta namen skupaj spravila, da agitira. Pomen teh razmer se bode še pred začetkom državnega zbora pokazal. — Spoznati moramo, da se to poročilo za zdaj precej fantastično glasi, ali mogoče je, da je resnično. Vsaj kar „katoliške“ pravinarske politikarje zadeva, se nihče o njih moti, če kot gotovo misli, da so vsak hip pripravi vso svobodo zadušiti in zvezati se z

absolutizmom. Tem večja odgovornost zadeva ustavoverne Nemce, ki nečejo Slovanom ob pravem času pravični biti.

V **Dalmaciji**, kjer so bili lani lahonski ustavoverci ali bolje protivniki Slovanov v deželnem zboru svoje mandate položili, zmagali so zdaj pri dopolnilnih volitvah zopet, kar kaže, da si v mestih in trgih oni še vedno znajo večino narediti.

Vnanje države.

Bazaine je skozi Köln v Bruselj potoval. V Kölnu je obiskal nemškega generala Kumerja, kateri mu je vračal ta obisk. Bazainova soproga razglašala po časnikih pismo na francoskega ministra notranjih zadev, v katerem pravi, da je samo ona in njeni nečak brez vseh sokrivcev Bazaina oprostila. — V **Calvados** je bila volitev poslanca za narodno skupščino, bonapartisti so vse sile napeli in gotovo upali, da zmagajo; a volitev nij odločena, ker od treh kandidatov nobeden nij dobil nadpolovične večine glasov.

Karlisti so v boju pri Oteizi 700 mož izgubili. Republikanci so se začeli naprej premikati proti Larragi.

Na **Italijanskem** še vedno vlada internacionalcev išče in preganja. V Florenci so bili vsled tega nemiri. Uporniki so namepravali gasometer podreti in v temi se polastiti palače Pitti. A policija je bila o vsem podučena in o pravem času voditelje upornikov zgrabila in zaprla.

Dopisi.

Iz kozjanskega okraja 15. avgusta. [Izv. dopis.] Da si obžalujemo, da se je g. Stadler zaradi svoje bolehnosti odpovedal kandidaturi, nas tolaži vest, da je nekdanji nas zastopnik občespoštovani gosp. Lenček kandidaturo prevzel. Tem bolj iznenadeni so nemškutarji našega in breškega okraja; kajti uže so zagnali najhujšo agitacijo proti Stadlerju, a zdaj je vse delo zastoj. V tej agitaciji se posebno nekateri uradniki okrajnega glavarstva breškega odlikujejo, kateri hote Znidaršiča na vsaki način izvoljenega imeti. A upam, da večina volilcev ne bode tako malo politično izobrazena, da bi si izvolila **vladnega** kandidata za svojega poslanca. Naši kmetski moške tudi ne morejo razumeti, kako oni do tega pridejo, da bi jih zastopal župan breškega mesta. Saj imajo mesta in trgi svoje poslance; naši interesi pa so v marsičem različni od mestnih. Za Znidaršiča tedaj tukajšno ljudstvo nikakor nij zavzeto in ko bi se ne motilo javno mnenje po uradnikih in nekaterih nemškutarskih agitatorjih, bi pač Znidaršič na prstih ene roke lahko seštel glasove, kateri bi mu od kmetskih volilcev pripadli. Volitve volilnih mož so se pretekli teden v našem okraju vršile. Kolikor so mi dozdej poznate, smem reči, da so v narodnem oziru bolj izpadale, kakor pri prejšnjih volitvah; propalo je več hudih

naših protivnikov in če izvoljeni ostanejo mož beseda, ima naš slovenski kandidat g. Lenček gotovo večino. Volitev v Brežicah je 24. avgusta. Borba bode huda, a zmaga naša, ako smo edini vsi slovenski volilci.

Iz Bleške okolice 15. avg. [Izv. dop.] Marsikdo bi rad obiskal čarobni Bled; a navadno odvrča ga govorica o strašni draginji in o pomanjkanji stanovanj. Se ve, da v Malnarjevi gostilnici nij baš poceni, pa vsaj nij potreba, da bi vsak zahajal v gostilnico prve vrste, ker je naravno, da vsak podvzetnik si išče dobička, posebno ker mu notranja hišna in druga krčmarska — zavoljo okolnosti draga — naprava dovolj stroškov prizadeva. Gostilnice druge vrste imaš na izbiro, postreže se ti za majhene novce povoljno in dobro. Tudi pritožba zaradi pomanjkanja stanovanj nij opravičena; imel sem priliko videti po bližnji okolici mnogo ličnih sob praznih, za katere pa se ve da tuj človek, ki sem pride, ne ve. Kakor v vsakih toplicah naj bi se napravil tudi tukaj zapisnik stanovanj, da bi ne bilo potreba popotniku letati od hiše do hiše in popraševati po prenočiščih. Ta zapisnik naj bi se primerno razglašal v časnikih, dotični stroški so tako majhni ker po novi postavi za enaka naznanila nij treba plačevati pristojbin — da bi vsak kateri ima oddati stanovanje, z veseljem žrtvoval za natis par krajcarjev. Sicer bi bila županova dolžnost v tej zadevi storiti potrebne korake; pa kaj se če, on je za se dober gospodar ter najpred gleda, da odda svoje sobe, potem še le naj drugi ljudje gledajo, kako bodo svoje sobe oddali; no pa mi mu toliko zameriti, ker itak ne bere nobenega časnika.

Grajati je tudi to, da nij nobenega zapisnika tujcev, ki tu stanujejo. Ako imaš tukaj kakega znánca, gorje ti, če ne veš, kje stanuje; hodil boš ves dan iskaje ga po raztresenih hišah.

Tukajšnje ljudstvo je jako uka željno, treba le nekoliko dobrih vzgledov, kateri se pa ravno ne nahajajo pri tistih, ki se prištevajo mej izobražene in veljavne može; gotovo si mislijo, da se le nam dobro godi, za druge nam pa nij mar, če tudi tavajo v nevednosti.

Čuje se, da tukajšnji g. učenik si dovolj prizadeva za dobro vzrejo otrok; a neki drugi gospod, o katerem pravijo, da je nagle jeze, ki baje podučnje o ljubezni do bližnjega, o vsmiljenji do živali, vpeljal je tisté blažene čase, ko je gospodovala palica. Ko sem namreč iskal stanovanja, naletel sem v nekej hiši klavernega dečka, kateri mi je na moje vprašanje, kaj mu je, tožil, da ga je „gospod“ v šoli tepel; in ko je prišla mati, mi pokaže na nogi črnorumenorano od udarca. S takim ravnanjem se podivja mladina, ne pa poblažijo čutja nedolžnih otrok. Če ste nagle jeze, pa si jo ohladite — v jezeru. Sicer pa berite §. 24. šolske postave.

Domače stvari.

— (Banka „Slovenija“) je imela v pondeljek 17. avgusta izredni občni zbor. Bilo je zastopnih 1207 delnic. Edini predmet posvetovanja je bil predlog upravnega odbora, da se naj 10% ali 20 gold. na vsako delnico vplača. Obširnejše poročilo o živahni debati prinesemo v prihodnjem listu.

Denes samo povemo, da je občni zbor z 576 proti 554 glasovi tedaj samo z večino 22 glasov sklenil, da se ima na vsako delnico 15% ali 30 gold. vplačati.

— (Prelesnik.) Glas je počil, da je Prelesnik v Budi na Ogersem straži zopet — ušel!!

— (Rojstveni dan presvitl. cesarja) se je včeraj tudi v Ljubljani slovesno obhajal. Uže zgodaj v jutro so grmeli topovi z grada; parado v zvezdi pa je dež zabranil. Pri sv. opravilu v stolni cerkvi, katero je sam škof celebriral, so bili c. kr. uradniki, deželni odbor, mestni zastop itd.

— (Županstvo v občini Šmarje pri Celji) je — kakor se nam piše — ob času ljudskega shoda dne 15. in 16. t. m. zasačilo dva žida, ki sta ljudi s prepovedano igro sleparila in je tudi ujelo človeka, kateri je ponarejene bankovce po 1 gld. izdajal. Tacih bankovcev se je dobilo 81. Pripeti človek se zove Andrej Žagar in je imel listnico napisano pri okraj. glavarstvu v Tolminu.

— (Trije utopljeni.) Iz Sevnice se nam 17. t. m. piše: Včeraj ob 1/2 6 uri zjutraj se je 14 let stara deklica v Šmarji pri Sevnici v potoku Sevcina utopila. Šla je deklica s svojo materjo k maši k sv. Roku črez brv onega potoka, zvrtilo se jej je v glavi in je v vodo pala. Ravno na tistem mestu ob 8 uri zjutraj je več romarjev od sv. Roka domov črez ta brv šlo, in zopet padeta dva otroka, eno dekle 14 let staro in en fant 15 let star v potok in sta tudi utonila. Čudno je da ker je več ljudij zraven bilo, nikdo nesrečnežem nij na pomoč hitel, čeravno je potok komaj 4' globok. Bistra voda je nesečneže v Savo zanesla, ker se od tod komaj 10 minut daleč, potok v njo izliva.

— (Toča), debela kakor oreh je padla 15. t. m. po vsej severni strani ljutomerske okolice in je na ajdi (hajdini) in koruzi prav veliko škode učinila. Ubogi ljudje! predlanskem je bila ta toča, lani miši in letos zopet toča.

— (Vreme.) Ko bi ne vedeli iz kalendarja, da smo sredi meseca avgusta, po sedanjem vremenu bi morali soditi, da smo prespali topli čas in uže v oktobru. Vsak dan dežuje, na gorenjskih planinah pa vmes sneži, solnca nij videti in tako hladno je, da nij varno brez druge sukuje in dežnika od doma iti. Mokrota in mraz niti na polji, niti v vinogradih dobro ne dene; zlasti grozdje se neče mehčati in kjer je le malo od toče poškodovano, precej gnije. Tedaj nij pričakovati dobre vinske letine; no žita je povsod dovolj, da se saj lakote nij bati.

Izpred porotnega sodišča.

V Ljubljani 17. avg.

„Rimski romar.“

Pred ljubljanskimi porotniki se je denes začela pravda, katero hočemo zato prav obširno popisati, ker čudovito, če prav žalostno razsvetljuje kulturno stanje našega kmeškega naroda; ker podobno pred nami odgrinja, katera bolj nego vse besede pridiguje potrebo šol in zdravega izobraževanja. — Pa zdaj k stvari.

Obravnavanje vodi predsednik višje sodnije svetovalec Tomšič, votanta sta Jevnikar in Čuber. Tožitelj je državnega

pravdnika namestnik Grdešič, zagovornik dr. Rudež. Porotniki so sledeči gospodje: Vaso Petričič, Josip Krisper, Franc Regoršek, Sp. Pesjak, Jarnej Šušek, Janez Goričnik, Peter Lasnik, Josip Haufen, Anton Burger, Andrej Kuez, Anton Brence, Rudolf Naglič. Namestnik je Avg. Winkler.

Toženec Petovar, ali „rimski romar“, ali „sveti Tonček“ imenovan je elegantno kmetško opravljen, ima čeden, a tercijsko-mežnarski obraz in precej belo v nebasa poškilili, ko se na zatožno klop vsede. Po hodniku čepe cele kopice kmetških žensk tercijsk, ki so za priče poklicane.

Iz zatožnega spisa posnemljemo:

C. kr. državno pravdnštvo v Ljubljani toži Antona Petovarja, katerega so ljudje tudi „rimskega romarja“ imenovali, in ki je 26 let star, katoliške vere, neoženjen, kajžarski sin in delavec v Dolu, branja in pisanja zmožen, sodnijsko do sedaj nekaznovan, — da je varal leta 1872 do spomladi 1873 sè zvitim slepljenjem in prigovarjanjem, da so mu v Rimu dovolili kloster zidati, da ga bode precej začel zidati, da bodo tisti, kateri bodo k zidanju več denarja darovali, v samostan, katerega bode on sezidal in kateri se bode „Marijina hiša“ imenoval, sprejeti, kjer bodo samostansko živeli, in za ves čas svojega življenja preskrbljeni, da se bodo v tem samostanu vsak petek in vsako soboto za te pobožne darovalce svete maše brale; — in da je dalje z raznim delanjem pospeševal verska čutila kakor tudi s zvitim hinavskim dejanjem veliko lehkovernežev premotil in jim v namenu, jih poškodovati, znamenite zneske za omenjeno zidanje samostana izvabil in sicer:

1. Janezu Lavšinu iz Jurjevice gl. 565.—
2. Heleni Riglar iz Rigla . . . 320.—
3. Matiju Gnidica iz Podstene . . . 50.—
4. Francu Češarku iz Ribnice . . . 158.—
5. Mariji Aleš iz Gorjuš . . . 30.—
6. Mariji Primožič iz Vač . . . 109.—
7. Janezu Rus iz Brež . . . 15.—
8. Notburgi Žlindra iz Jurjevice . . . 2.50
9. Apoloniji Janež od Nove štifte . . . 373.—
10. Mariji Oberstar iz Jurjevice . . . 31.—
11. Mariji Stupica iz Sinovca . . . 2.—
12. Mariji Maršič iz Jelovca . . . 1.50
13. Jakobu Trohu iz Nove štifte . . . 10.—
14. Špeli Kaplan iz Male Slivnice . . . 6.—
15. Neži Gruden iz Retja . . . 190.—
16. Margareti Jaklič iz Prelesja . . . 350.—
17. Mariji Oblak iz Rigla . . . 11.—
18. Neži Grm iz Bukovice . . . 100.—
19. Mariji Pucelj iz Vel. Slivnice . . . 5.—
20. Margar. Skulj iz Brankovega . . . 12.—
21. Mariji Zadnik iz Svetinj . . . 15.—
22. Marija Prijatelj iz Hriba . . . 50.—
23. Heleni C. iz Vač . . . 10.—
24. Neži Kočevar iz Vel. Slivnice . . . 10.—
25. Marjeti Brodnik iz Ambrož . . . 6.—
27. Urši Klavec iz Marolč . . . 7.—
28. Margareti Žnidaršič iz Medvejaka . . . 3.—
29. Špeli Riglar iz Rigla . . . 14.—
30. Ceciliji Uršič iz Illove gore . . . 100.—
31. Marijani Riglar iz Rigla . . . 2.—
32. Mariji Zadnik iz Adamovega . . . 18.—

Skupaj . . . 2581.—

in je te doneske za sebe porabil, nekoliko za svoje osobne potrebe, nekoliko pa za zidanje navadne hiše v Gorjušah poleg Doba in se po takem zakrivil hudodelstva golju-

fije po § 197 in 200 kaz. p., kaznivo po § 203 k. p. —

To kazensko reč mora po članku VI. post. od 33. maja 1873 št. 119 drž. zakonika in po § 14 in 51 kaz. r. porotno sodišče v Ljubljani razsoditi, pred katerim se ima vršiti glavna obravnava in pri kateri se bode zatožen Anton Petovar tudi zaradi predstopka tatvine po § 460 k. p. zagovarjal.

Nagibi te tožbe so sledeči:

Anton Petovar, kateri je 26 let star, iz Dola domá, in kateri je poprej pri mnogih ljudeh na Brdu in v okraji služil, ter pridno vse znamenita božja pota obiskoval, postal je l. 1870 v Velesovem cerkovnik ali mežnar in služil tam celo leto. Meseca sušca 1871. l. je šel v Dob in je zopet tam pri farni cerkvi jel mežnariti, ter ostal v tej službi do sv. Mihela 1872. l. — O tem času je popustil mežnarsko službo, in se okrog klatil brez dela, kajti on je versko ferfljal in s zvitim prigovarjanjem in dejanjem toliko denarja pridobiti vedel, da je brez dela lahko in brez skrbi živel.

Mej tem, ko je poldrugo leto v Dobu mežnaril, je Anton Petovar kupil od Lukeža Kepica iz Gorjuš blizu Doba kos sveta, kateri je meril 259 štirjaških sežnjev, za 100 gld. in je jel tam meseca rožnika 1872. l. zidati za-se navadno hišo, katera je bila v jeseni tistega leta uže popolnem dodelana. Preiskavanje je pokazalo, da je stavba te hiše blizu 1800 gld. veljala in ta denar je Anton Petovar redno plačeval.

Po izpovedbi župana Franca Igljča se je Anton Petovar jel bolje oblačiti in dobro živeti, ker je v njegovi krčmi prav veliko vina, pive in jedil pokupil in vse sproti plačeval.

Ker je bilo priči in ljudem v dobški okolici znano, da ubogi kajžarski sin Anton Petovar pred svojim prihodom v Dob nij imel nikakoršnega lastnega premoženja, in je brez pomočkov bil, dalje, da so bili dohodki pri mežnariji tudi májheni, zato se je vsem čudno zdelo, da je on naenkrat tako „obogatel“ in nij mogel nihče si razjasniti, kje bi bil dobil denarjev za zidanje hiše.

Anton Petovar pravi sam, da so ljudje sploh mislili, da je on v loteriji veliko srečko zadel. Pustil jih je pri tej misli, kajti bilo mu je koristno in varoval se je imenovati svojih pravih denarnih izvirov, nego si je, kakor bode še omenjeno, skrbno prizadeval svoje denarne vire prikriti ljudem, da bi po takem svojo domišljeno prazno reč, kolikor časa bi mogoče bilo, ohranil in denarnih virov ne izgubil.

To pa nij dolgo trajalo, kajti Janez Lavšin iz Jurjevice v okraji Ribniškem je 24. maja 1873. l. pri c. kr. okrajni sodnji na Brdu Petovarja kazensko ova dil. Vsled tega so Petovarja zaprli in konec storili njegovemu goljufivemu počenjanju.

Janez Lavšin pripoveduje namreč, da je mesecá avgusta ali septembra 1872 leta po nekaterih zaupljivih osebah Anton Petovarja izvedel, da nabira on denar in da hoče hišo in cerkev zidati, kjer bodo možje in žene samostansko preskrbljeni in „pobožno“ živeli, v katerem namenu je on uže v Rimu pri papežu bil, in od njega privoljenje za zidanje samostana dobil. Vsled tega razodetja je šel k Antonu Petovarju v Dob, da poizve, ali se bode pravljica o zidanju samostana uresničila. Ko je to vpra-

šanje njemu stavil, spremeni Anton Petovar „poln nebeške radosti“ svoj obraz ter zagotavlja Lavšina, da je to „pobožno“ delo uže pričel, in da se je uže primerno število pobožnih deležnikov oglasilo, kateri so mu denarjev dali. Anton Petovar je takoj Janeza Lavšina o njegovem premoženji povprašal in ko je od njega zvedel, da ima 800 gl. hitro mu je začel popisovati prijetnosti prihodnjega samostanskega življenja in ga je skušal prevariti, da bi tudi on k tej pobožni družbi pristopil in mu celo premoženje 800 gold. izročil, da se pospeši zidanje, in da bode on (Lavšin) tem prej v samostan sprejet in celo življenje „preskrbljen“. Ker si je Anton Petovar s svojim hlinenjem zaupanje pridobil in je Lavšin njegovim zvijačam glede kloštra kakor tudi glede svojega sprejetja vanj popolnem verjel, je tako Petovar malo po malem znesek od 565 gld. izsleparil, kar je pa Lavšin še le 23. maja 1873 sprevidel, ko mu je Petovar tega dne iz njegove listnice 20 gld. ukral ter mu s tem oči odprl, da ima opraviti s sleparjem in rokovanjem, kateri ga je s svojimi hinavskimi govori in krivimi pregovarjanji premotil, njegovo slaboumnost porabil in ga za zgoraj navedeni znesek opeharil, kar je Lavšinu povod dalo k kazenski ovadbi.

Pozvedovanje o tej zadevi je tudi zares pokazalo da se je Anton Petovar z namenom, da bi si hišo sezidal, in prijetno in z lahka živeti mogel, nedovoljenih v kazenski postavi prepovedanih sredstev posluževal, ter si z njimi potrebni denar pripravljaj, in da se je pri tem poslu posebno priproste molitvarje in tercijalke izbiral. Da bi jih prevaril, jim je svoja romanja v Rim, svoje bivanje v Rimu, svoje sprejeme pri papežu itd. popisoval, s čemer si je tudi pridevek „rimski romar“ pridobil, na dalje jih je slepil, da bode v Rimu dobil dovoljenje za zidanje kloštra, da bo taisti precej zidati začel, da bodo oni, kateri bodo večje zneske darovali v ta kloster, katerega bo on sezidal, sprejeti, da bodo v njem samostansko živeli, ter da bodo tako za vse življenje preskrbljeni; da se bodo v tem klostru vsák petek in vsako soboto za pobožne ustanovnike sv. maše brale. S temi in drugimi enakimi sredstvi si je vedel od zelo veliko osob posebno iz Laškega in Ribniškega okraja, deloma neposredno deloma s posredovanjem svojih poverjenikov znamenite zneske za zidanje omenjenega kloštra izvabiti, tako nabrani denar v znesku okolo 2700 gl. prilastiti, ter ga nekaj za svoje osobne potrebe, in nekaj pa za zidanje svoje hiše porabiti.

Preiskavanje je pokazalo, da je Anton Petovar svoj naklep tako zvijačno in prebrisano snoval, da bi gotovo in z vsepehom svojo sleparijo dokončal, kajti on si je vedel naj prvo nekaj lahkovrnežev poiskati ter njih se svojim hinavskom obnašanjem in sé zgoraj omenjenim lažnjivim pregovarjanjem za se pridobiti, in jih je potem kot sredstva porabil, da bi dosegel svoj namen. Ti lahkovrneži so mu izročili svoje premoženje in ga neutrudljivo podpirali, kar jim je sam velil, kajti njim je bilo obljubljeno „nebeško veselje“ v prihodnjem klostru; zaradi tega so mu tudi več novih denarnih izvirov pridobili. Da je zvito in prav premišljeno ravnal, to se pa tudi v tem kaže, da se je skrbno varoval v svojem domačem

kraji slepariti, tem več on je skušal v oddaljenih okrajih namreč v Laščah in v Ribnici ljudi prevariti, jim je krvavo zasluženi prihranjeni denar in žepov izvabil in s doneski, katere je po svojih ljudeh nabiral, ta 2 okraja denarno poškoval.

Najbolji posredniki, katerih se je Anton Petovar pri izpeljavi svojih naklepov posluževal, so bili: Marija Gunder, po domače Rétenška Micka iz Retja, Notburga Žlindra iz Jurjevice, Špela Kaplan iz Male Slivnice in Helena C. iz Vač. Tudi France Česark iz Ribnice in Janez Rus sta vspešno sodelovala.

Vsi ti so enoglasno izrekli, da se je Anton Petovar tako hinavsko vedel, in jih s popisovanjem o Rimskih popotovanjih kakor tudi o sprejemu pri „sv. očetu papežu“ in s svojim pobožnim zamakanjem popolnoma preslepil, da so vsled tega njegovim predstavljanjem o zidanju kloštra in o njegovem sprejemu pri papeži vanj verjeli mu ne le prihranjen denar izročili, temveč s tem namenom tudi pri drugih ljudeh denarje nabirali ter mu ga vročili. On jih je sam deloma ustno, deloma pismeno nagovarjal, da naj z navdušenostjo pa le na skrivnem nove ustanovnike, kateri bojo podarili, nabirajo, da naj nestrudljivo skušajo dobiti denarja pri pobožnih ljudeh in da naj mu doneske pošljejo.

Da bi pa njegova sleparija tem verjetnejša bila, je Anton Petovar Heleno Riegler in Marijo Lunder, ko ste ga v Dobu obiskali, na mesto peljal, kjer je svojo hišo zidal, in kjer bi se imel kloster zidati, ter jim je pravil, da je ta kraj tistemu kraju, kjer je kloster sv. Frančiška iz Asisije stal, zelo podoben. Pokazal je potem zraven prostora za zidanje kraj, kjer bode puščava sv. Antona in zaznamoval jima je zopet drug kraj, kjer se bo sezidala kapelica v čast „žalostne matere božje.“

Po izpovedbi Notburge Žlindre jima je Anton Petovar tudi natanko popisal, kako se ti redovniki zadržujejo in jim je pravil, da bodo vsako jutro ob štirih vstali in šli v cerkev molit. Potem bodo vsi zajterkovali. Po zajuterku bodo zdravi redovniki do poludvanajstih polje obdelovali, bolni bodo pak v celicah molili. Pred kosilom bodo zopet vsi redovniki v kapeli združeno molili in po kosilu bodo ravno tisto delo opravljali, kakor dopoludne. Ob petih popoldne bodo zopet v kapeli združeno molili, potem večerjali in se po večerji zopet vlegli. O polnoči bodo vsi redovniki vstali in nekoliko časa v cerkvi molili ter se potem zopet spat vlegli in do štirih zjutraj počivali itd.

Ravno tako je po izpovedbi prič Janeza Zadnika, Franca Česarka in Matije Guidce lahkovrneže prevaril, da mu je gosposka dovolila kloster zidati in da mu bode pri tem boguljubnem delu sploh duhovenstvo pomagalo, posebno pa gosp. fajmošter iz Doba, kateri bode celo zidanje sam vodil. Ali Leopold Albreht, fajmošter v Dobu, Martin Skubic, dekan v Ribnici, Matevž Freljih, fajmošter v Laščah in Valentin Šarabon, kaplan v Ribnici trdijo, da je Anton Petovar versko sleparijo skrivaj razširjal in se trudil, da bi duhovenska in posvetna gosposka ne slišala, da pobira on denarjev. Enako trdijo tudi najbolj mu udane osebe: Marija Lunder, Notburga Žlindra, Marija Oberstar, Helena Riegler in Neža Grm,

naših protivnikov in če izvoljeni ostanejo mož beseda, ima naš slovenski kandidat g. Lenček gotovo večino. Volitev v Brežicah je 24. avgusta. Borba bode huda, a zmaga naša, ako smo edini vsi slovenski volilci.

Iz Bleške okolice 15. avg. [Izv. dop.] Marsikdo bi rad obiskal čarobni Bled; a navadno odvrča ga govorica o strašni draginji in o pomanjkanji stanovanj. Se ve, da v Malnarjevi gostilnici nij baš poceni, pa vsaj nij potreba, da bi vsak zabajal v gostilnico prve vrste, ker je naravno, da vsak podvzetnik si išče dobička, posebno ker mu notranja hišna in druga krčmarska — zavoljo okolnosti draga — naprava dovolj stroškov prizadeva. Gostilnice druge vrste imaš na izbiro, postreže se ti za majhene novce povoljno in dobro. Tudi pritožba zaradi pomanjkanja stanovanj nij opravičena; imel sem priliko videti po bližnji okolici mnogo ličnih sob praznih, za katere pa se ve da tuj človek, ki sem pride, ne ve. Kakor v vsakih toplinah naj bi se napravil tudi tukaj zapisnik stanovanj, da bi ne bilo potreba popotniku letati od hiše do hiše in popraševati po prenočiščih. Ta zapisnik naj bi se primerno razglašal v časnikih, dotični stroški so tako majhni ker po novi postavi za enaka naznanila nij treba plačevati pristojbin — da bi vsak kateri ima oddati stanovanje, z veseljem žrtvoval za natis par krajcarjev. Sicer bi bila županova dolžnost v tej zadevi storiti potrebne korake; pa kaj se če, on je za se dober gospodar ter najpred gleda, da odda svoje sobe, potem še le naj drugi ljudje gledajo, kako bodo svoje sobe oddali; no pa mi mu toliko zameriti, ker itak ne bere nobenega časnika.

Grajati je tudi to, da nij nobenega zapisnika tujcev, ki tu stanujejo. Ako imaš tukaj kakega znanca, gorje ti, če ne veš, kje stanuje; hodil boš ves dan iskaje ga po raztresenih hišah.

Tukajšnje ljudstvo je jako uka željno, treba le nekoliko dobrih vzgledov, kateri se pa ravno ne nahajajo pri tistih, ki se prištevajo mej izobražene in veljavne može; gotovo si mislijo, da se le nam dobro godi, za druge nam pa nij mar, če tudi tavajo v nevednosti.

Čuje se, da tukajšnji g. učenik si dovolj prizadeva za dobro vzrejo otrok; a neki drugi gospod, o katerem pravijo, da je nagle jeze, ki baje podučuje o ljubezni do bližnjega, o vsmiljenji do živali, vpeljal je tiste blažene čase, ko je gospodovala palica. Ko sem namreč iskal stanovanja, naletel sem v nekej hiši klavernega dečka, kateri mi je na moje vprašanje, kaj mu je, tožil, da ga je „gospod“ v šoli tepel; in ko je prišla mati, mi pokaže na nogi črnorumeni rano od udarca. S takim ravnanjem se podivja mladina, ne pa poblažijo čutja nedolžnih otrok. Če ste nagle jeze, pa si jo ohladite — v jezeru. Sicer pa berite §. 24. šolske postave.

Domače stvari.

— (Banka „Slovenija“) je imela v pondeljek 17. avgusta izredni občni zbor. Bilo je zastopnih 1207 delnic. Edini predmet posvetovanja je bil predlog upravnega odbora, da se naj 10% ali 20 gold. na vsako delnico vplača. Obširnejše poročilo o živahni debati prinesemo v prihodnjem listu.

Denes samo povemo, da je občni zbor z 576 proti 554 glasovi tedaj samo z večino 22 glasov sklenil, da se ima na vsako delnico 15% ali 30 gold. vplačati.

— (Prelesnik.) Glas je počil, da je Prelesnik v Budi na Ogersem straži zopet — ušel!!

— (Rojstvenidan presvitl. cesarja) se je včeraj tudi v Ljubljani slovesno obhajal. Uže zgodaj v jutro so gremeli topovi z grada; parado v zvezdi pa je dež zabranil. Pri sv. opravilu v stolni cerkvi, katero je sam škof celebriral, so bili c. kr. uradniki, deželni odbor, mestni zastop itd.

— (Županstvo v občini Šmarje pri Celji) je — kakor se nam piše — ob času ljudskega shoda dne 15. in 16. t. m. zasačilo dva žida, ki sta ljudi s prepovedano igro sleparila in je tudi ujelo človeka, kateri je ponarejene bankovce po 1 gl. izdajal. Tacih bankovcev se je dobilo 81. Pripri človek se zove Andrej Žagar in je imel listnico napisano pri okraj. glavarstvu v Tolminu.

— (Trije utopljenici.) Iz Sevnice se nam 17. t. m. piše: Včeraj ob 1/36 uri zjutraj se je 14 let stara deklica v Šmarji pri Sevnici v potoku Sevnica utopila. Šla je deklica s svojo materjo k maši k sv. Roku črez brv onega potoka, zvrtilo se jej je v glavi in je v vodo pala. Ravno na tistem mestu ob 8 uri zjutraj je več romarjev od sv. Roka domov črez ta brv šlo, in zopet padeta dva otroka, eno dekle 14 let staro in en fant 15 let star v potok in sta tudi utonila. Čudno je da ker je več ljudij zraven bilo, nikdo nesrečnežem nij na pomoč hitel, čeravno je potok komaj 4' globok. Bistra voda je nesrečneže v Savo zanesla, ker se od tod komaj 10 minut daleč, potok v njo izliva.

— (Toča), debela kakor oreh je padla 15. t. m. po vsej severni strani ljutomerske okolice in je na ajdi (hajdini) in koruzi prav veliko škode učinila. Ubogi ljudje! predlanskem je bila ta toča, lani miši in letos zopet toča.

— (Vreme.) Ko bi ne vedeli iz kalendarja, da smo sredi meseca avgusta, po sedanjem vremenu bi morali soditi, da smo prespali topli čas in uže v oktobru. Vsak dan dežuje, na gorenjskih planinah pa vmes sneži, solnca nij videti in tako hladno je, da nij varno brez druge sukne in dežnika od doma iti. Mokrota in mraz niti na polji, niti v vinogradih dobro ne dene; zlasti grozdje se neče mehčati in kjer je le malo od toče poškodovano, precej gnije. Tedaj nij pričakovati dobre vinske letine; no žita je povsod dovolj, da se saj lakote nij bati.

Izpred porotnega sodišča.

V Ljubljani 17. avg.

„Rimski romar.“

Pred ljubljanskimi porotniki se je denes začela pravda, katero hočemo zato prav obširno popisati, ker čudovito, če prav žalostno razsvetljuje kulturno stanje našega kmečkega naroda; ker podobno pred nami odgrinja, katera bolj nego vse besede pridiguje potrebo šol in zdravega izobraževanja. — Pa zdaj k stvari.

Obravnavanje vodi predsednik višje sodnije svetovalec Tomšič, votanta sta Jevnikar in Čuber. Tožitelj je državnega

pravdnika namestnik Grdešič, zagovornik dr. Rudež. Porotniki so sledeči gospodje: Vaso Petričič, Josip Krisper, Franc Regoršek, Sp. Pesjak, Jarnej Šušek, Janez Goričnik, Peter Lasnik, Josip Haufen, Anton Burger, Andrej Kuez, Anton Brence, Rudolf Naglič. Namestnik je Avg. Winkler.

Toženec Petovar, ali „rimski romar“, ali „sveti Tonček“ imenovan je elegantno kmečko opravljen, ima čeden, a tercijsko-mežnarski obraz in precej belo v nebesa poškilil, ko se na zatožno klop vsede. Po hodniku čepe cele kopice kmečkih žensk tercijsk, ki so za priče poklicane.

Iz zatožnega spisa posnemljemo:

C. kr. državno pravdnništvo v Ljubljani toži Antona Petovarja, katerega so ljudje tudi „rimskega romarja“ imenovali, in ki je 26 let star, katoliške vere, neoženjen, kajžarski sin in delavec v Dolu, branja in pisanja zmožen, sodnijsko do sedaj nekaznovan, — da je varal leta 1872 do spomladi 1873 sè zvitim slepljenjem in prigovarjanjem, da so mu v Rimu dovolili kloster zidati, da ga bode precej začel zidati, da bodo tisti, kateri bodo k zidanju več denarja darovali, v samostan, katerega bode on sezidal in kateri se bode „Marijina hiša“ imenoval, sprejeti, kjer bodo samostansko živeli, in za ves čas svojega življenja preskrbljeni, da se bodo v tem samostanu vsak petek in vsako soboto za te pobožne darovalce svete maše brale; — in da je dalje z raznim delanjem pospeševal verska čutila kakor tudi s zvitim hinavskim dejanjem veliko lehkoervernežev premotil in jim v namenu, jih poškodovati, znamenite zneske za omenjeno zidanje samostana izvabil in sicer:

1. Janezu Lavšinu iz Jurjevice gl. 565.—
2. Heleni Riglar iz Rigla . . . 320.—
3. Matiju Gnidica iz Podstene . . . 50.—
4. Francu Češarku iz Ribnice . . . 158.—
5. Mariji Aleš iz Gorjuš . . . 30.—
6. Mariji Primožič iz Vač . . . 109.—
7. Janezu Rus iz Brež . . . 15.—
8. Notburgi Žlindra iz Jurjevice . . . 2.50
9. Apoloniji Janež od Nove štifte . . . 373.—
10. Mariji Oberstar iz Jurjevice . . . 31.—
11. Mariji Stupica iz Sinovca . . . 2.—
12. Mariji Maršič iz Jelovca . . . 1.50
13. Jakobu Trohu iz Nove štifte . . . 10.—
14. Špeli Kaplan iz Male Slivnice . . . 6.—
15. Neži Gruden iz Retja . . . 190.—
16. Margareti Jaklič iz Prelesja . . . 350.—
17. Mariji Oblak iz Rigla . . . 11.—
18. Neži Grm iz Bukovice . . . 100.—
19. Mariji Pucelj iz Vel. Slivnice . . . 5.—
20. Margar. Skulj iz Brankovega . . . 12.—
21. Mariji Zadnik iz Svetinj . . . 15.—
22. Marija Prijatelj iz Hriba . . . 50.—
23. Heleni C. iz Vač . . . 10.—
24. Neži Kočevar iz Vel. Slivnice . . . 10.—
25. Marjeti Brodnik iz Ambrož . . . 6.—
27. Urši Klavec iz Marolč . . . 7.—
28. Margareti Žnidaršič iz Medvejaka . . . 3.—
29. Špeli Riglar iz Rigla . . . 14.—
30. Ceciliji Uršič iz Hove gore . . . 100.—
31. Marijani Riglar iz Rigla . . . 2.—
32. Mariji Zadnik iz Adamovega . . . 18.—

Skupaj . . . 2581.—

in je te doneske za sebe porabil, nekoliko za svoje osobne potrebe, nekoliko pa za zidanje navadne hiše v Gorjušah poleg Doba in se po takem zakrivil hudodelstva golju-

fije po § 197 in 200 kaz. p., kaznivo po § 203 k. p. —

To kazensko reč mora po članku VI. post. od 33. maja 1873 št. 119 drž. zakonika in po § 14 in 51 kaz. r. porotno sodišče v Ljubljani razsoditi, pred katerim se ima vršiti glavna obravnava in pri kateri se bode zatožen Anton Petovar tudi zaradi predstopka tatvine po § 460 k. p. zagovarjal.

Nagibi te tožbe so sledeči:

Anton Petovar, kateri je 26 let star, iz Dola doma, in kateri je poprej pri mnogih ljudeh na Brdu in v okrajih služil, ter pridno vse znamenita božja pota obiskoval, postal je l. 1870 v Velesovem cerkovnik ali mežnar in služil tam celo leto. Meseca sušca 1871. l. je šel v Dob in je zopet tam pri farni cerkvi jel mežnariti, ter ostal v tej službi do sv. Mihela 1872. l. — O tem času je popustil mežnarsko službo, in se okrog klatil brez dela, kajti on je versko ferfljal in s zvitim prigovarjanjem in dejanjem toliko denarja pridobiti vedel, da je brez dela lahko in brez skrbi živel.

Mej tem, ko je poldrugo leto v Dobu mežnaril, je Anton Petovar kupil od Lukeža Kepica iz Gorjuš blizu Doba kos sveta, kateri je meril 259 štirjaških sežnjev, za 100 gld. in je jel tam meseca rožnika 1872. l. zidati za-se navadno hišo, katera je bila v jeseni tistega leta uže popolnem dodelana. Preiskavanje je pokazalo, da je stavba te hiše blizu 1800 gld. veljala in ta denar je Anton Petovar redno plačeval.

Po izpovedbi župana Franca Igljča se je Anton Petovar jel bolje oblačiti in dobro živeti, ker je v njegovi krčmi prav veliko vina, pive in jedil pokupil in vse sproti plačeval.

Ker je bilo priči in ljudem v dobški okolici znano, da ubogi kajžarski sin Anton Petovar pred svojim prihodom v Dob nij imel nikakoršnega lastnega premoženja, in je brez pomočkov bil, dalje, da so bili dohodki pri mežnariji tudi mājbeni, zato se je vsem čudno zdelo, da je on naenkrat tako „obogatel“ in nij mogel nihče si razjasniti, kje bi bil dobil denarjev za zidanje hiše.

Anton Petovar pravi sam, da so ljudje sploh mislili, da je on v loteriji veliko srečko zadel. Pustil jih je pri tej misli, kajti bilo mu je koristno in varoval se je imenovati svojih pravih denarnih izvirov, nego si je, kakor bode še omenjeno, skrbno prizadeval svoje denarne vire prikriti ljudem, da bi po takem svojo domišljeno prazno reč, kolikor časa bi mogoče bilo, ohranil in denarnih virov ne izgubil.

To pa nij dolgo trajalo, kajti Janez Lavšin iz Jurjevice v okrajih Ribniškem je 24. maja 1873. l. pri c. kr. okrajni sodnji na Brdu Petovarja kazensko ovadil. Vsled tega so Petovarja zaprli in konec storili njegovemu goljufivemu počenjanju.

Janez Lavšin pripoveduje namreč, da je meseca avgusta ali septembra 1872 leta po nekaterih zaupljivih osebah Anton Petovarja izvedel, da nabira on denar in da hoče hišo in cerkev zidati, kjer bodo mājze in žene samostansko preskrbljeni in „pobožno“ živeli, v katerem namenu je on uže v Rimu pri papežu bil, in od njega privoljenje za zidanje samostana dobil. Vsled tega razodetja je šel k Antonu Petovarju v Dob, da poizve, ali se bode pravljica o zidanju samostana uresničila. Ko je to vpra-

šanje njemu staval, spremeni Anton Petovar „poln nebeške radosti“ svoj obraz ter zagotavlja Lavšina, da je to „pobožno“ delo uže pričel, in da se je uže primerno število pobožnih deležnikov oglasilo, kateri so mu denarjev dali. Anton Petovar je takoj Janeza Lavšina o njegovem premoženju povprašal in ko je od njega zvedel, da ima 800 gl. hitro mu je začel popisovati prijetnosti prihodnjega samostanskega življenja in ga je skušal prevariti, da bi tudi on k tej pobožni družbi pristopil in mu celo premoženje 800 gold. izročil, da se pospeši zidanje, in da bode on (Lavšin) tem prej v samostan sprejet in celo življenje „preskrbljen“. Ker si je Anton Petovar s svojim hlinenjem zaupanje pridobil in je Lavšin njegovim zvijačam glede kloštra kakor tudi glede svojega sprejetja vanj popolnem verjel, je tako Petovar malo po malem znesek od 565 gld. izsleparil, kar je pa Lavšin še le 23. maja 1873 sprevidel, ko mu je Petovar tega dne iz njegove listnice 20 gld. ukral ter mu s tem oči odprl, da ima opraviti s sleparjem in rokovnjačem, kateri ga je s svojimi hinavskimi govori in krivimi pregovarjanji premotil, njegovo slaboumnost porabil in ga za zgoraj navedeni znesek opeharil, kar je Lavšinu povod dalo k kazenski ovadbi.

Pozvedovanje o tej zadevi je tudi zares pokazalo da se je Anton Petovar z namenom, da bi si hišo sezidal, in prijetno in z lahka živeti mogel, nedovoljenih v kazenski postavi prepovedanih sredstev posluževal, ter si z njimi potrebni denar pripravljaj, in da se je pri tem poslu posebno priproste molitvarje in tercijalke izbiral. Da bi jih prevaril, jim je svoja romanja v Rim, svoje bivanje v Rimu, svoje sprejeme pri papežu itd. popisoval, s čemer si je tudi pridevek „rimski romar“ pridobil, na dalje jih je slepil, da bode v Rimu dobil dovoljenje za zidanje kloštra, da bo taisti precej zidati začel, da bodo oni, kateri bodo večje zneske darovali v ta klošter, katerega bo on sezidal, sprejeti, da bodo v njem samostansko živeli, ter da bodo tako za vse življenje preskrbljeni; da se bodo v tem kloštru vsak petek in vsako soboto za pobožne ustanovnike sv. maše brale. S temi in drugimi enakimi sredstvi si je vedel od zelo veliko oseb posebno iz Laškega in Ribniškega okraja, deloma neposredno deloma s posredovanjem svojih poverjenikov znamenite zneske za zidanje omenjenega kloštra izvabiti, tako nabrani denar v znesku okolo 2700 gl. prilastiti, ter ga nekaj za svoje osobne potrebe, in nekaj pa za zidanje svoje hiše porabiti.

Preiskavanje je pokazalo, da je Anton Petovar svoj naklep tako zvijačno in prebrisano snoval, da bi gotovo in z vseh strani svojo sleparijo dokončal, kajti on si je vedel naj prvo nekaj lahkovernižev poiskati ter njih se svojim hinavskom obnašanjem in sé zgoraj omenjenim lažnjivim pregovarjanjem za se pridobiti, in jih je potem kot sredstva porabil, da bi dosegel svoj namen. Ti lahkoverniži so mu izročili svoje premoženje in ga neutrudljivo podpirali, kar jim je sam velil, kajti njim je bilo obljubljeno „nebeško veselje“ v prihodnjem kloštru; zaradi tega so mu tudi več novih denarnih izvirov pridobili. Da je zvito in prav premišljeno ravnal, to se pa tudi v tem kaže, da se je skrbno varoval v svojem domačem

kraji slepariti, tem več on je skušal v oddaljenih okrajih namreč v Laščah in v Ribnici ljudi prevariti, jim je krva vo zasluženi prihranjeni denar in žepov izvabil in s doneski, katere je po svojih ljudeh nabiral, ta 2 okraja denarno poškoval.

Najbolji posredniki, katerih se je Anton Petovar pri izpeljavi svojih naklepov posluževal, so bili: Marija Gunder, po domače Rétenska Micka iz Retja, Notburga Žlindra iz Jurjevice, Špela Kaplan iz Male Slivnice in Helena C. iz Vač. Tudi France Čersark iz Ribnice in Janez Rus sta vspešno sodelovala.

Vsi ti so enoglasno izrekli, da se je Anton Petovar tako hinavsko vedel, in jih s popisovanjem o Rimskih popotovanjih kakor tudi o sprejemu pri „sv. očetu papežu“ in s svojim pobožnim zamakovanjem popolnoma preslepil, da so vsled tega njegovim predstavljanjem o zidanju kloštra in o njegovem sprejemu pri papeži vanj verjeli mu nele prihranjen denar izročili, temveč s tem namenom tudi pri drugih ljudeh denarje nabirali ter mu ga vročili. On jih je sam deloma ustno, deloma pismeno nagovarjal, da naj z navdušenostjo pa le na skrivnem nove ustanovnike, kateri bojo podarili, nabirajo, da naj nentrudljivo skušajo dobiti denarja pri pobožnih ljudeh in da naj mu doneske pošljejo.

Da bi pa njegova sleparija tem verjetnejša bila, je Anton Petovar Heleno Riegler in Marijo Lunder, ko ste ga v Dobu obiskali, na mesto peljal, kjer je svojo hišo zidal, in kjer bi se imel klošter zidati, ter jim je pravil, da je ta kraj tistemu kraju, kjer je klošter sv. Frančiška iz Asisije stal, zelo podoben. Pokazal je potem zraven prostora za zidanje kraj, kjer bode puščava sv. Antona in zaznamoval jima je zopet drug kraj, kjer se bo sezidala kapelica v čast „žalostne matere božje.“

Po izpovedbi Notburge Žlindre jima je Anton Petovar tudi natanko popisal, kako se ti redovniki zadržujejo in jim je pravil, da bodo vsako jutro ob štirih vstali in šli v cerkev molit. Potem bodo vsi zajterkovali. Po zajuterku bodo zdravi redovniki do poludnaja najstih polje obdelovali, bolni bodo pak v celicah molili. Pred kosilom bodo zopet vsi redovniki v kapeli združeno molili in po kosilu bodo ravno tisto delo opravljali, kakor dopoldne. Ob petih popoldne bodo zopet v kapeli združeno molili, potem večerjali in se po večerji zopet vlegli. O polunoči bodo vsi redovniki vstali in nekoliko časa v cerkvi molili ter se potem zopet spat vlegli in do štirih zjutraj počivali itd.

Ravno tako je po izpovedbi prič Janeza Zadnika, Franca Česarka in Matije Gnidec lahkoverniže prevaril, da mu je gosposka dovolila klošter zidati in da mu bode pri tem boguljubnem delu sploh duhovensvo pomagalo, posebno pa gosp. fajmošter iz Doba, kateri bode celo zidanje sam vodil. Ali Leopold Albrecht, fajmošter v Dobu, Martin Skubic, dekan v Ribnici, Matevž Freljih, fajmošter v Laščah in Valentin Šarabon, kaplan v Ribnici trdijo, da je Anton Petovar versko sleparijo skrivaj razširjal in se trudil, da bi duhovenska in posvetna gosposka ne slišala, da pobira on denarjev. Enako trdijo tudi najbolj mu udane osebe: Marija Lunder, Notburga Žlindra, Marija Oberstar, Helena Riegler in Neža Grm,

katere je izpodbujal, denarje nabirati z besedami: „Kar molčite; denarje nabirajte in jih meni donajajte; pa le vse na tihoma, ker bomo večje za sluzenje v nebesih imeli.“

(Dajte prih.)

Poslano.

Vsem belnim moč in zdravje brez leka in brez stroškov po izvrstni Revalescieri du Barry

v Londonu.

Nobena bolezen ne more izvrstnej Revalescieri du Barry zoperstaviti se in odstrani taista brez leka in brez stroškov vse-bolezni v želodeci, v živcih, v prsih, na pljučah, jetrah, žlezah, na sliznici, v dušnjaku, v mehurji in na ledvicah, tuberkole, sušico, naduho, kašelj, neprabavljivost, zapor, drisko, nespečnost, slabost, zlato žilo, vodenico, mrzlico, vrtoglavico, naval krvi, šumenje v ušesih, medlico in bljevanje tudi ob času noščnosti, scalno silo, otožnost, sušenje, revmatizem, protin, bledico. — Izpisek iz 75.000 spričeval o ozdravljenjih, ki so vsemlekom zopredstavljala se:

Spričevalo št. 57.942.

Gleinach, 14. julija 1873.

Vašej Revalescieri imam razen Bogu v mojih strašnih boleznih v želodeci in čutilcah življenje zahvaliti.

Janez Godec,

provizor fare Gleinach,

pošta Pod goro pri Celovci.

Spričevalo št. 62.914.

Weskau, 14. septembra 1868.

Ker sem dolga leta za kronično bolezen zlate žile, na jetrah in zapor vsakovrstne zdravniške pomoči brez uspeha rabil, sem pribežal v svoji obupnosti k Vašej Revalescieri. Ne morem se ljubemu Bogu in Vam dovolj zahvaliti za dragi dar narave, kateri je za-me velika dobrota bil.

Franc Steinman.

Tečnejši kot meso, pribrani Revalescieri pri odraženih in pri otrocih 50krat svojo ceno za zdravila.

V plehastih puščah po pol funta 1 gold. 50 kr., 1 funt 2 gold. 50 kr., 2 funta 4 gold. 50 kr., 5 funtov 10 gold., 12 funtov 20 gold., 24 funtov 36 gold., — Revalescieri-Biscuiten v puščah 2 gold. 50 kr. in 4 gold. 50 kr. — Revalescieri-Chocolatée v prahu in v ploščicah za 12 tas 1 gold. 50 kr., 24 tas 2 gold. 50 kr., 48 tas 4 gold. 50 kr., v prahu za 120 tas 10 gold., za 288 tas 20 gold., — za 576 tas 36 gold. — Prodaje: Barry du Barry & Comp. na Dunaji, Wallfischgasse št. 8, v Ljubljani Ed. Mahr, v Gradcu bratje Oberanzmeyer, v Innsbrucku Diechtl & Frank, v Celovci P. Birnbacher, v Loncu Ludvig Müller, v Mariboru F. Kolotnik & M. Morić, v Meranu J. B. Stockhausen, kakor v vseh mestih pri dobrih lekarnjih in specerijskih trgovcih; tudi razpošilja dunajska hiša na vse kraje po poštnih nakaznicah ali povzetjih.

Tujci.

16. avgusta:

Evropa: Stagoj, župnik iz Trbovlj. — Terenčak, župnik Kostivnica. — Oertel iz Radberga. — Kleine, župnik iz Bizeljskega. — Hartmajer, trgovec iz Linca. — Warhamt, Rosenberg iz Dunaja.

Dunajska borza 18. avgusta.

(Izvirno telegrafsko poročilo.)

Enotni drž. dolg v bankovcih	71	gld.	30	kr.
Enotni drž. dolg v srebru	74	"	50	"
1860 drž. posojilo	107	"	—	"
Akcije narodne banke	975	"	—	"
Kreditne akcije	239	"	50	"
London	109	"	55	"
Napol.	8	"	79 1/2	"
C. k. cekini	—	"	—	"
Srebro	103	"	60	"

Razpis dražbe.

Za c. kr. višjo realko v Ljubljani

v novem branilničnem poslopi se ima napraviti sledeče popisano hišno in šolsko orodje, namreč:

- A.**
Izlikana hišna oprava za pisarno šolskega vodje: 1 miza pred zofo, 6 stolov, 3 omare za akte, 1 pult (visoka miza) za stoječega pisarja, 1 obešalo (preslica) za obleko. — Razen tega 6 pregrinjaj iz trinitnika (trilha) z železnimi palčicami skupaj . . .
- B.**
Za sobe s kemijo: 13 miz različne velikosti in oblike in 1 miza s svinčeno ploščo za eksperimente, 9 stolov (lesenih), 10 omar različne velikosti in podobe, 2 omarici v zid skupaj . . .
- C.**
Za različne šolske sobe in prostore: 22 miz različne velikosti in podobe, potem 1 miza za eksperimente in 1 miza z zelenim suknom prepeta s prostorom za 16 ljudi . . . 444
17 omaric za umivanje (z bakrenimi kotličji in z bakrenimi ali porcelanastimi umivalnicami) . . . 253
91 stolov (lesenih) . . . 364
24 stolov z premakljivimi sedeži . . . 84
10 stolov za modelovanje . . . 60
8 steklenih omar različne velikosti in naprave . . . 530
4 omare za razložbo rudnin . . . 200
2 omari s steklenimi vrati za knjige . . . 110
1 omara s 4 pretikljivimi predeli za shrambo električnih baterij . . . 55
3 omare (1 za biblioteko, 1 za instrumente, 1 za knjige) . . . 75
1 omara s 6 pretikljivimi predeli za narise, časnike . . . 50
2 omari s 6 pretikljivimi predeli za zemljevide . . . 90
1 velika omara za instrumente . . . 60
40 (20 večjih, 20 manjših) podstavkov (stajal) za modele . . . 220
1 štelaza s predeli podobna 2 odprtima omarama . . . 60
11 postavačev in 11 skrinic za kreda . . . 33
24 kvadratov za sedeže . . . 48
14 stajal s pretikami (10 z deskami za glino) . . . 110
36 polic (konzol) za postavljanje sadrovih modelov . . . 54
10 držačev za predloge . . . 60
40 poveznice različne velikosti za pokrivanje dela . . . 100
10 obešal s stajali za zemljevide . . . 50
1 vodna posoda iz bakrenega pleha okolo 1/2 vedra . . . 25
1 lesena pregraja z vrati in zvitimi palčicami med knjižnico in prostorom za dijake skupaj . . . 12

Skupna izklicna cena za vsako vrsto orodja gold. a. v.

271

1002

444

253

364

84

60

530

200

110

55

75

50

90

60

220

60

33

48

110

54

60

100

50

25

12

3147

Zarad naprave popisane orodja prejema podpisani deželni odbor odslej ponudbe za dražbeno obravnavo.

Vse pod B navedeno orodje mora biti iz sparjenega lesa ter ne sme biti prebarvano z barvo, kateri bi bilo kaj svinčene belice primešane. Pod C navedeno orodje se sicer ne zahteva neobhodno iz sparjenega lesa, vendar pa naj vsak ponudnik naznani, ali in po kateri ceni bi tudi to orodje iz sparjenega lesa naredil. — Podvzetniki naj pošljejo svoje dotične na kolek za 50 kr. pisane ponudbe zapečatenene in z zunajnim znamenkom: „ponudba zarad naprave orodja za šolske sobe za realko“ do 25. avgusta 1874 do 12. ure, ter naj v ponudbah svoje krstno ime in rodbinski priimek, stanovališče in stan na tanko navedejo, ter naj tudi ponudni znesek za vsako vrsto orodja, ali pa odjenjane odstotke s številkami in z besedami zapišejo. Vsaki ponudbi se ima priložiti 10% jemčevina in pristaviti izrečenje, da ponudnik predmet dela in pogoje izpeljave dobro pozna, ter da se tem pogojem podvrže.

V delo prevzeti predmeti se morajo najpozneje do 1. oktobra 1874. l. popolnoma rabljivi in za potrjilni ogled pripravni oddati in v one prostore postaviti, za katere so namenjeni. — Natančni pogoji za to delo in dotični proračuni, črteži in obrisi se morejo vsak dan v uradnih urah od 9. do 12. pri deželnem stavbenem uradu pregledati in vse še bolj na drobno izvedeti.

(226—2)

Deželni odbor kranjski,

v Ljubljani, 16. avgusta l. 1874.

Vzajemno-zavarovalna praška banka
„SLAVIJA“
plača za leto 1873 ustanovnikom V. oddelka (zavarovanje proti toči)
25 % dividende;
lastniki zadevajočih delnic so povabljeni, jih v ta namen neposredno v **Prago** poslati.
Glavni zastop za južno-avstrijske dežele v Trstu, 17. avgusta 1874.
F. A. Pleše.
(227)

V c. kr. avstrijskih državah od visocega ministerstva notranjega koncesijonirana
orlova linija.
Nemško transatlantično parobrodno društvo v Hamburgu.
Direktno pošno parobrodstvo
od **Hamburga do Newjorka**
brez da bi se mej potom v lukah mudili, z nemškimi poštnimi parobrodi I. razreda, vsak po 3600 ton in 3000 efektivne konjske močij.
Schiller 20. avgusta. Herder 15. oktobra.
Goethe 3. septembra. Wieland 1. oktobra. Schiller 29. "
Pasažne cene: I. kajita pr. r. t. **165**, II. kajita pr. r. t. **100**, **zwischendek** pr. r. t. **45**.
Natančneje povedo agenti društva kakor tudi **Direkcija v Hamburgu, St. Annen 4,** v Ljubljani: **Karel Achtschin.** (172—3)
Pisma in telegrami naj se adresirajo: „Adler-Linie — Hamburg.“